

en Lov, som kun vilde være altfor velstiftet til at give saadanne skæve og feilagtige Dpfattelser ny Næring. Thi, naar man stiller Fæsteren ligeoverfor Fideicommissbesidderen, for den, der ansees som Eier, eller — rettere — repræsenterer Eieren, og siger til Fæsteren: „vil Besidderen sælge, da er Du den Gnefte, der kan optræde som Kjøber, den Gnefte, til hvem han er berettiget til at sælge,“ saa stiller man herved Fæsteren i et Forhold, som er aldeles unaturligt og stridende imod hvad der ligger i Bestaffenheden af hans Brugs- og Besiddelsesret. Noget Saadant kunde ikke principmæssigt finde Sted, uden hvor der var et Slags Medeiendom; og endda er det ingenlunde Reglen, at den ene af 2de Medeiere, naar han vil sælge sin Anpart af den fælles Gjenstand, alene skulde kunne sælge den til den anden Medeier. Men de berørte og andre dermed beslagtede skæve og falske Forestillinger vilde ganske usejlsomt vinde en meget uheldig Næring og ikke lidet styrkes, naar Loven kom ud med den Forandring, der sidst blev vedtagen. Man sig ikke, mine Herrer! at dette i Grunden er upraktisk, at det kun dreier sig om en Nuance i et Begrebs Dpfattelse, og at vi herved spille paa Theoriernes Gebeet. Jeg vil bede de Herrer at betænke, om det er en ligegyldig Sag, at eenfaldige og feilagtige Dpfattelser af Grundbegreberne om Ret og Eiendom næres og styrkes, eller for at gjentage nogle Udtryk af en Passus, jeg nylig oplæste: de Grundbegreber, som danne „den Retsgrundvold, hvorpaa Samfundets Velvære, ja dets Bestaaen berøer.“ Jeg mener, at Historien, at allerede Nutidens Historie, at de Dage, vi selv have oplevet, frembyde advarende Exempler nok paa, at deslige Begrebsforvirringer kunne udøve en Indflydelse, som griber dybt ind i den nøgne Virkelighed, at saadanne Begrebsforvirringer kunne frembringe uheldsvangre Følger, der kunne strække

sig vidt ud over Landene og gennem Tiderne (Tscherning: Modstanderne endnu flere!). Man bebreide mig derfor ikke, mine Herrer! at jeg blot theoretiserer og ikke har det Praktiske for Die. Men jeg tilføier, at den sidste Betænkelse for mig, efter den modneste Overveelse, endog træder frem med en saadan Betydning, at jeg, saameget jeg end netop i Bøndestændens Interesse ønsker, at Loven maa komme ud, dog, hvis vort Vædringsforslag skulde blive forkastet, allerede paa Grund af denne Betænkelse vil stemme imod Loven i dens Heelhed (Latter).

Da jeg har Ordet, skal jeg endnu tillade mig at bemærke, at ligesaameget som jeg maa tilraade Thinget at gaae ind paa vort under Nr. 1 stillede Vædringsforslag, ligesaameget maa jeg fraraade at gaae ind paa Forslaget under Nr. 2. Det forekommer mig virkelig at ville være meget besynderligt, om der i § 1 skulde indskydes den Sætning, at Kjøberne forbeholdtes Ret til at nyde de Fordele, som Fæstetvangens Ophævelse og Fæstegodssets Overgang til Selveiendom ved Tvangslov muligt maatte indrømme de til den Tid under deslige Godser værende Fæstebønder. Dette vilde ikke blot gaae ud paa en Hazardcontract, men paa en Hazardcontract af en saa ekstravagant Natur, at ingen fornuftig Sælger vilde kunne befatte sig dermed, og jeg kan sige til, vist heller ingen fornuftig Kjøber; thi for Kjøberen vilde en sliig Bestemmelse medføre, at han ved Kjøbets Afslutning maatte i andre Henseender underkaste sig ugunstigere Vilkaar, end dem, han ellers kunde have opnaaet, og underkaste sig disse ugunstigere Vilkaar paa Grund af visse Forudsætninger, som maaffee slet ikke vilde indtræde, eller dog ikke indtræde saaledes, som man ved Handelens Afslutning nærmest havde tænkt sig det. Dette Vædringsforslag egner sig derhos vistnok under ingen Omstændigheder til at tages til Følge.